

Toedeledokie

LEVENSLIED

Monique Snoeijen schrijft de soundtrack van haar leven. Deze week: herinneren.

Stel u staat op het punt een dure aanschaf te doen, bijvoorbeeld een Chinese vaas, een Perzisch tapijt of een computer, maar u twijfelt nog. U vraagt zich af of de aankoop niet te duur is. Van de andere kant lijkt het u een goede investering voor de kinderen, voor later, als u er niet meer bent. Mijn advies: houd het geld lekker in uw zak.

Want kijk even mee naar de verzameling spullen die is uitgestald op de garagevloer met witte plavuizen van een, volgens de makelaarsfolder, „verrassend ruim, uniek en zeer bijzonder, onder architectuur gebouwd, halfvrijstaand woonhuis met lift” – het huis van mijn vader. Tussen gebloemde theekopjes, koperen potjes, oude gordijnen en een fruitschaal – het soort spullen dat aan het einde van de dag op een vrijmarkt overblijft – staan op een Perzisch tapijt een Chinese vaas en een computer.

Samen met mijn broer ben ik, met het oog op verhuur of verkoop van de woning, de kasten en de berging van mijn vader aan het opruimen. We maken drie stapels: ‘houden’, ‘kringloop’ en ‘weggooien’. Al weten we al snel niet meer welke berg nou voor de stort bedoeld was.

Ergens hoop je natuurlijk dat je achterin een laatje een sleuteltje

vindt. Een sleuteltje dat past op een kistje en in dat kistje blijkt dan een geheim te zitten. Zoals de kinderen van Meryl Streep in *The Bridges of Madison County* overkwam. Een leven lang dachten ze dat hun moeder een seksloos wezen was dat toevallig heel goed kon koken en poetsen, blijkt opeens dat ze een stormachtige verhouding had met Clint Eastwood!

Nu hoop ik niet zo zeer het bewijs van mijn vaders ontrouw te vinden, maar een krokant geheim dat mijn eigen saai leven in een ander perspectief plaatst, dat zou fijn zijn. Dat ik bijvoorbeeld toch een kind blij te zijn van rondtrekkende zigeuners die mij voor veel geld verkochten, wat ik als kind lang heb gedacht.

Maar al vind ik deze dag zeker tien sleuteltjes, niet een past er op een geheim. Dus zal mijn wandeling door *Memory Lane* over gebaande paden gaan. Bovendien kiezen mijn broer en ik voor de korte route, want vanavond wacht er voor hem voetbal op tv en voor mij een tong à la meunière in een restaurant.

Zo’n wandeling door een laantje van herinneringen is een nogal praktische aangelegenheid. Wat doen we met de tientallen jampotjes in de garage, waarin mijn vader boutjes, moertjes, schroefjes en nippeltjes

bewaarde? Weg ermee. Het matras voor onder de zonnepan, waarop mijn moeder haar meest ontspannen uren doorbracht? Toedeledokie. Aju groezelig kussentje van polyester bont.

Nee! Niet dat kussentje! Mijn broer mag het dan zelfs te vies vinden om naar de kringloop te brengen, voor mij is het een Belangrijk Kussentje. Twaalf jaar geleden gaf ik het aan mijn moeder, omdat ze zo moe was en veel rusten moest. Maar dan klinkt in mijn hoofd een sarcastisch stemmetje: ‘Waarom wil jij per se dat gore kussentje bewaren? Als herinnering aan je moeder? En waarom heb je dan net haar zelfgemaakte tafelkleden en servetten weggegooid? Zal ik eens zeggen waarom jij dat ranzige ding wil houden? Je denkt dat het bewijst dat je een goede dochter was.’ En daar, op de wit betegelde garagevloer, realiseer ik me opeens dat een kind altijd een kind blijft: hengelen naar aandacht en erkenning en schaamteloos egocentrisch.

Aan het einde van de dag ga ik naar huis met een tv (op bestelling van mijn dochters), twee rozenkransen (onder jongeren een hip accessoire), veertien flessen wijn en – voor je weet maar nooit – een nog bijna vol pakje slaappillen.

Luistertip

Luistertip bij deze column: **Memory lane** van Minnie Riperton.

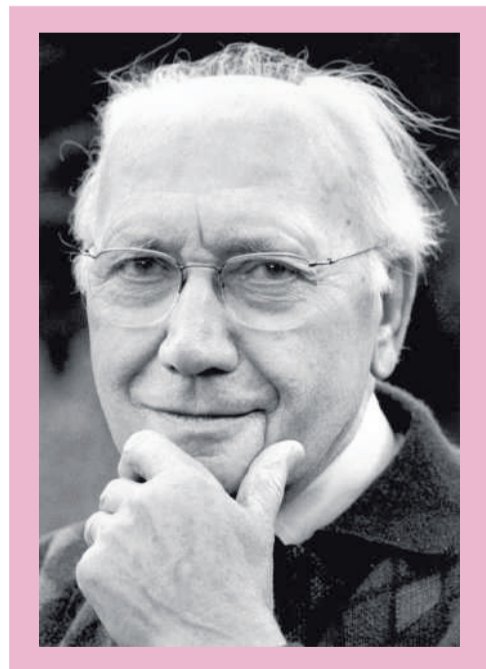
Doe mee aan het samenstellen van een Spotify-speellijst met liedjes over herinneren. Voeg uw eigen liedje toe via nrc.nl/herinneren of beluister de speellijst.

Maar dan klinkt in mijn hoofd opeens een sarcastisch stemmetje

DE GROTE LIEFDE VAN ...

Berti Parqui (1947), lerares Nederlands, vertelt over haar grote liefde.

tekst **Sandra Heerma van Voss**

Toon, ca. 1999

‘Hij liet mij het tempo bepalen’

Met rechte rug en heldere ogen treedt ze de wereld tegemoet. Van verdriet is geen spoor. Ze heeft vertrouwen.

‘Sinds zijn overlijden is deze foto van Toon een grote troost voor me. Hij kijkt me recht aan en zegt: ‘Toe maar, je kunt het wel’. Na zijn dood was ik eerst niet eens zo erg in de rouw; Toon was deel van mij, ik leefde gewoon met hem verder. Pas na een jaar drong tot me door dat hij echt niet meer terug zou komen. Mijn leven viel stil.

„Toen ben ik naar Santiago gelopen. Ik wilde in beweging komen en weer op mijn eigen benen komen staan, letterlijk. Het ging goed, en toen ik terugkwam had ik zin om verder te gaan. Ik dacht: ‘Ik ben een leuke, sterke vrouw’.

„Toon was 63 toen ik hem ontmoette, ik was 36. Ik wist dat de kans groot was dat hij veel eerder zou overlijden, mensen waarschuwen me ervoor. Maar ik was zo overtuigd dat ik zei: ik doe dit, al is het maar voor één jaar. Het werden er 24. Op zijn 87ste brak Toon zijn heup, kwam in het ziekenhuis en daar ging toen al het mogelijke mis, met bacteriën en zo. Hij stierf tien dagen later. Een krakkemikkige ouderdom is hem en ons dus bespaard gebleven. Toon was tot het einde toe zichzelf en heeft prachtig afscheid kunnen nemen van zijn kinderen en kleinkinderen.

„Vóór Toon had ik tien jaar geen relatie gehad. Eerder wel, tijdens mijn studiejaren in Amsterdam had ik allerlei vriendjes. Het waren de wilde jaren zeventig en ik had me daar als meisje uit een beschermd christelijk milieu helemaal ingestort. Gaandeweg raakte ik het spoor een beetje bijster. Net als iedereen koesterde ik linkse sympathieën en noemde ik mezelf feministisch, terwijl ik helemaal niet onderdrukt werd. Al die zogenaamde vrijheid ging me steeds meer tegenstaan.

„Op een dag zocht ik mijn zus op in een oecumenische leefgemeenschap in Bergeijk, waar ze een poos verbleef. Ik was getroffen door de sfeer en de integrale omgangs-

vormen. Hier werd geen strikt geloof aangehangen, hier werd geloof in het leven gevierd, en in elkaar. Ik heb mijn baan en mijn Amsterdamse leven vaarwel gezegd en ben naar Bergeijk verhuisd.

„Tien jaar later solliciteerde ik op een baan bij de Kruisvereniging in Tilburg. Ze waren daar bezig om de taakopvatting van de wijkverpleging vast te leggen en zochten nog een neerlandicus bij het project. De man die me aannam vond ik meteen leuk – een boeiende man. Hij zag mij ook. Maar hij was veel ouder, hij zat vlak voor zijn pensioen. Ik wist zeker dat hij getrouwd was.

„Toon bleek een weduwnaar met vijf volwassen kinderen. Tijdens ritjes in zijn auto langs alle afdelingen van de Brabantse wijkverpleging hadden we de tijd om uren te praten. Toon was leergierig, kritisch en geestig. Een self-made man van eenvoudige komaf, die net als ik zocht naar spiritualiteit. Met Sinterklaas, we kenden elkaar een half jaar, gaf hij me een cadeautje met een gedicht erbij; Toon kon goed dichten, hij kon alles goed. ‘Bertheke mijn herteke’, stond erin. O, dacht ik.

„Ik kon me mijn leven al niet meer zonder hem voorstellen, maar ik dacht dat onze vriendschap platonisch was. Nee, zei Toon, dat was niks voor hem. Twee maanden later vroeg hij me mee op vakantie naar Italië, en toen ging ik om. Toon had geduld, hij liet mij het tempo bepalen waarin wij van vrienden partners werden.

„Ik had geen dwingende kindervens, maar wilde wel graag trouwen. Mijn familie had geen moeite met onze relatie. Toon nam mensen voor zich in met zijn humor en zijn kalmte. Hij woog zijn woorden zorgvuldig, maar wat hij zei, sneed altijd hout. Zijn milde commentaar begeleidt me nog steeds in lastige situaties.

Ze woont vlakbij de leefgemeenschap en komt er elke dag, soms twee keer. Ze helpt met gasten opvangen en eet vaak mee.